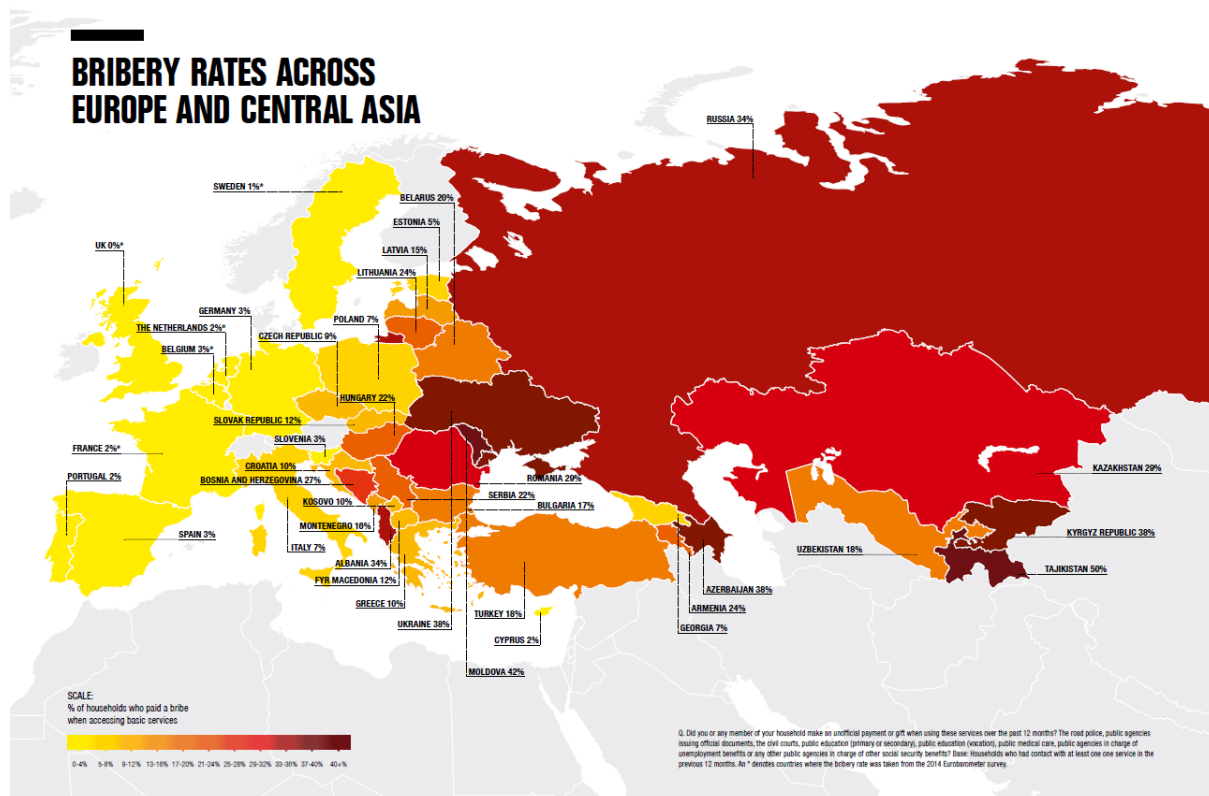

Tisková zpráva

Podle průzkumu Transparency International 9 % českých domácností poskytlo úplatek za veřejné služby

Berlín, 16. listopadu 2016 – Jeden ze tří lidí žijících v Evropě a Střední Asii si myslí, že korupce je jedním z největších problémů, kterým jejich země čelí – to vyplývá ze zprávy centrály Transparency International (TI). Tato statistika pak dále roste na dva ze tří v Moldávii, Španělsku a Kosovu, což ukazuje na potřebu rychlé reakce proti zneužívání moci a tajným dohodám.

Globální korupční barometr 2016

Téměř třetina občanů v celém regionu věří, že jejich vládní představitelé a zákonodárci jsou zkorumpovaní, a většina se domnívá, že jejich vlády nedělají v boji proti korupci dostatek.

Více než polovina obyvatel států Evropské unie (53 %), kandidátských zemí EU (53 %) a Společenství nezávislých států – převážně postsovětské země – (56 %) uvedla, že jejich vláda selhala v omezování korupce. Vlády Ukrajiny (86 %), Moldávie (84 %), Bosny a Hercegoviny (82 %) a Španělska (80 %) hodnotili jejich občané nejhůře.

„Hlíkáme veřejný zájem, hájíme efektivní a odpovědnou správu země.“

TI se při přípravě nového reportu **Lidé a korupce: Evropa a Střední Asie** dotazovala téměř 60 tisíc občanů ve 42 zemích Evropy a Střední Asie na jejich zkušenosti s korupcí v jejich každodenním životě. Tento report je součástí **Globálního barometru korupce**.

Jak si vedli domácnosti

V průměru jedna z šesti domácností zaplatila úplatek při přístupu k veřejným službám. Ač byla čísla nízká v mnoha zemích EU, znatelně se zvyšovala tím, čím víc se postupovalo na východ; nejvyšší čísla byla v Tádžikistánu (50 %), Moldávii (42 %), Ázerbájdžánu, Kyrgyzstánu a Ukrajině (38 %), a v Rusku (34 %). V rámci EU dopadlo nejhůře Rumunsko s 29 %, následováno Litvou s 24 %.

V nejbohatších zemích věří téměř dvě třetiny lidí (65 %), že bohatí mají příliš vlivu na politiku, naproti tomu pouze 44 % v kandidátských zemích a 46 % v rámci Společenství nezávislých států (SNS).

Ve Španělsku se domnívá 88 % lidí, že bohatí mají nepatřičný vliv na rozhodování vlády – v Portugalsku pak 85 %, ve Francii 79 % a v Německu a Velké Británii 77 %.

„Korupce je závažným problémem v Evropě i Střední Asii. Mnoho občanů EU vidí, jak bohatí a politici deformují systém ve svůj prospěch,“ říká José Ugaz, předseda mezinárodní správní rady Transparency International. „Vlády jednoduše nedělají v otázce korupce dost, protože ze současného stavu profitují ti nejvýše postavení. Aby se prolomil tento nezdravý vztah mezi bohatstvím, mocí a korupcí, musí vlády tlačit na vyšší transparentnost, včetně veřejných registrů konečných vlastníků. Je těžké odstranit pevně zakotvené zkorumpované elity a oligarchy z vrcholu pyramidy. Ale viděli jsme, že je to možné, pokud se lidé semknou a požadují od svých představitelů vyšší úroveň standardů a soudní cestou je tlačí k zodpovědnosti.“

Jednou z klíčových překážek v boji proti korupci je nedostatek ochrany pro ty, kteří se ozvou proti ní. 30 % všech dotázaných v celé Evropě a ve Střední Asii uvedlo, že hlavním důvodem, proč více lidí nehlásí korupci je obava z důsledků. Dva z pěti whistleblowerů čelili odvetným opatřením.

Oznamování korupce s sebou stále nese stigma. Obzvláště v zemích SNS si pouze čtvrtina dotázaných myslí, že to je společensky přijatelné.

Jen málo občanů se cítí zmocněno k tomu, aby pomohli zastavit korupci ve své zemi: méně než polovina lidí (47 %) v zemích EU mají dojem, že mohou něco změnit, a tato statistika padá na pouhou jednu třetinu (31 %) v zemích SNS.

Jak si stojí Česká republika

Za posledních 12 měsíců 9 % českých domácností poskytlo úplatek za veřejné služby. Sousední domácnosti v Polsku a na Slovensku se obrátili k úplatku v 7 resp. 12 %.

„Hlíkáme veřejný zájem, hájíme efektivní a odpovědnou správu země.“

Nejlépe dopadla Velká Británie s 0 % a hned po ní Švédsko s 1 %, kde byl zdrojem dat Eurobarometr 2014.

Přehled o korupci z pohledu občanů

V rámci průzkumu se TI obrátila na veřejnost s pěti základními dotazy. Z výsledků vyplývá, že se nejlépe umístilo Německo, Švédsko a Švýcarsko. Na chvostu se pak nacházejí Rusko, Srbsko a Ukrajina. Česká republika se v rámci výsledků umístila v pomyslném středu tabulky po boku Běloruska a Lotyšska. Výzkum v České republice probíhal se zastoupením reprezentativního vzorku ve věkové kategorii 18+ a v celkovém počtu 1532 respondentů.

Jaké konkrétní výsledky plynou z průzkumu v naší zemi

Hodnocení se pohybuje v rozmezí nízké, střední a vysoké riziko. Přičemž většina respondentů považuje korupci v České republice za závažný problém. Dotazovaní také odpověděli, že si vláda nepočíná v potírání korupce dobře. Dále uvedli, že zkorumpovatelnost český členů parlamentu je problém se středním rizikem. Většinově se také shodli, že lidé v ČR dávají úplatky v menší míře, ale dále také, že není běžné korupci oznamovat.

„Korupce mění formu, vlivné skupiny už nepotřebují porušovat zákon, ony si prosadí úpravu pravidel hry a drží zdání legálnosti. To lidi cítí, vadí jim dvojitý metr a beztrestnost vybraných,“ říká David Ondráčka ředitel TI.

Jaká jsou doporučení

TI sestavila 4 klíčová doporučení pro úbytek politické korupce a také jako pomoc pro občany mluvit nahlas beze strachu z odvety. Vlády napříč Evropou a Střední Asií by měly:

- Mít transparentní pravidla lobování a veřejný registr lobbistů, aby politická rozhodnutí mohla být lépe kontrolována
- Zabezpečit nezávislost soudů, zejména v kandidátských zemích a v zemích Společenství Nezávislých Států, konkrétně snížením vlivu výkonné moci nad soudnictvím a prokuraturou a mít transparentní a objektivní systémy pro jmenování, přeložení a odvolání soudců a státních zástupců
- Přijmout a prosazovat komplexní právní předpisy pro ochranu whistleblowerů
- Podporovat whistleblowery a zpravodaje o korupci a zajistit další vyšetřování v návaznosti na jejich odhalení

Ke stažení

[Často kladené dotazy](#)

[Infografika - mapa](#)

[Infografika - klíčová zjištění](#)

[Infografika - korupce z pohledu občanů](#)

Kontakt pro média

David Ondráčka

Ředitel TI

E-mail: ondracka@transparency.cz